

Програма складається із 8 теоретичних лекцій і 5 кількадедних екскурсій. Лекції дають студентам уяву про духовний сенс, генезу, об'ємно-просторові та конструктивні особливості української дерев'яної церкви, її пропорційний стрій, технологію зведення, регіональні розбіжності та місцеві школи народного церковного будівництва. Екскурсії охоплюють всі регіони України і надають студентам можливість наочно ознайомитися з кращими зразками українських дерев'яних церков всіх типів та регіональних шкіл. Під час екскурсій студентам надається можливість ретельного огляду багатьох церков, огляду церков, що ремонтуються або реставруються – тобто можливість детального ознайомлення не лише з зовнішніми показниками, але й з прихованими у звичайному стані конструктивними особливостями споруд.

Даний експериментальний спецкурс планується випробувати у наступному році. За умови успіху, подібна методика може бути розроблена і як допоміжна дисципліна для загального курсу "Історії архітектури України".

В.В. Шкуренко

РОЛЬ АРХІТЕКТУРНИХ БІБЛІОТЕК У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

Враховуючи всеосяжність службових обов'язків архітектора і стислий об'єм навчальної програми за цією спеціальністю, слід зауважити, що самоосвіта набуває для студентів архітектурних факультетів надзвичайно важливого значення. Перша "лінія оборони" тут, звичайно, представлена університетськими бібліотеками і читальними залами. Зазвичай у них можна знайти вичерпну інформацію з предметів, що вивчаються у ВНЗ, і дещо поза програмою. Проте, якщо мова йде про рідкісну або цінну літературу, фонд університету не завжди може допомогти студентові. Безперечно, зараз більшість студентів надає перевагу Інтернету перед відвідуванням бібліотек. Таке джерело більш зручне і гнучке порівняно із читальною залюю. Проте із досвіду користування WWW можна підсумувати, що не так вже й багато Інтернет ресурсів мають достатні бази даних для глибоких досліджень. До цього додається необхідність мати навички з пошуку потрібної інформації, адже не всі дані лежать "на поверхні". Тому для наукової роботи все ж слід надати перевагу бібліотеці. По-перше, всі бібліотеки мають розвинену систему каталогів, що спрощує пошук матеріалу; по-друге, фонди вітчизняних бібліотек все ще забезпечують фундаментальну потребу читачів у літературі. Якщо

розглядати київські бібліотеки з точки зору архітектурної освіти, то уваги заслуговують дві – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського на Московській площі і Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В.Г. Заболотного на Контрактовій площі.

Національна бібліотека України ім. Вернадського розташована на проспекті 40-річчя Жовтня біля Московської площі. Основною композиційною ідеєю є вертикальна організація книгосховища у вигляді 25-поверхового блоку із транспортним стволем і горизонтальне розташування усіх читальних залів і службових приміщень. Бібліотека має у своєму складі конференц-зал на 360 місць (з фойє, де експонуються витвори мистецтва), відеозал, зони відпочинку і кафе. 18 читальних залів загальною місткістю 1000 читачів поділені на дві групи: гуманітарних та природничих наук.

Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека ім. Заболотного на Контрактовій площі – це сьогодні єдина бібліотека державного значення з архітектури та будівництва. Вона виконує функції із забезпечення галузевою літературою як бібліотек і інформаційних структур, так і фахівців архітектурно-будівельного комплексу держави. За всі роки свого існування ця бібліотека ніколи не мала приміщення, побудованого під бібліотеку, весь час експлуатуючи пристосовані для цього будівлі іншого призначення.

Розглянемо закордонний зразок такої споруди, зведений два роки тому саме для покращення якості освіти. Будівля бібліотеки Художнього Університету у Токіо розташована на складній ділянці, у вже сформованому середовищі серед інших споруд університету. Через це новобудова має невелику висоту і максимальну прозорість, для пом'якшення її впливу на середовище. Основна особливість даного проекту – нахил підлоги першого поверху (такий самий, що і на ділянці будівництва). Завдяки цьому досягається гнучкість планування – з одного боку будівля має 3 поверхи (переважно службові приміщення), а з протилежного – 2, при цьому вони мають більшу висоту стелі. Як і у більшості громадських будівель сучасності, внутрішній простір, призначений для читачів, є повністю відкритим, проте рух людей по будівлі регулюється серіями аркад, власне з яких складається несучий каркас споруди. Через розташування у сейсмоактивній зоні, вся бібліотека має захист від землетрусів на конструктивному рівні. На першому поверсі розташовано виставковий зал, кафе, відкритий конференц-зал. На другому поверсі студенти можуть зосередитись на роботі – тут знаходяться: читальний зал, відкритий фонд та медіатека. В цілому нова університетська бібліотека не тільки покращує якість освіти для студентів університету, але й сприяє поліпшенню культурного життя студентства.

Безперечно, на сьогодні наші бібліотеки мають багато недоліків. Слабке технічне забезпечення, недостатні вливання коштів як у інфраструктуру, на поточні витрати, так і на оновлення фондів, призвели до погіршення їх стану. Дуже гостро стоїть питання їх осучаснення. Для архітектора важливе вивчення закордонного досвіду, і комплектування бібліотек матеріалами про сучасну архітектуру було б надкорисним. Бібліотека майбутнього повинна сприяти творчому мисленню своїх відвідувачів, надихати їх на нові досягнення. Приєднання до систем GEANT 3 (бази даних європейських дипломних, наукових робіт, спеціалізованої літератури тощо у електронному вигляді) або Europeana (електронна бібліотека художньої літератури та витворів мистецтва) могло б зробити фонди більш універсальними і розширити горизонти для читачів.

Отже, бібліотеки передчасно списують в установи, існування яких не виправдане. Потенціал їх застосування ще не використаний на сто відсотків, а приклавши зусилля до їх осучаснення, можна отримати якісно новий тип обслуговування для підвищення рівня освіти.

Г.Д. Яблонська

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ

На сучасному етапі розвитку суспільства є необхідність у формуванні усвідомленого економічно-екологічного мислення у майбутніх архітекторів. Доступ до інформації, що стосується архітектурних будівель і споруд зараз практично необмежений, але як правило він не супроводжується аналізом і оцінкою цих об'єктів, студентами-архітекторами сприймаються тільки "картинки". Треба навчити їх осмислено підходити до матеріалу, не тільки "хапати" матеріал на рівні "модно – немодно", "подобається – не подобається", вчити їх більш ґрунтовно підходити до вивчення матеріалу, навчати ставити питання "чому?". Виникає потреба в осмисленні, глибинному аналізі сучасних споруд і тенденцій сучасної архітектури, а не тільки в наслідуванні зовнішній формі, без розуміння суті. Це призводить до легковажного підходу до архітектурного проектування, до абсурдності рішень, нерозуміння витоків виникнення об'єктів і, як наслідок, формування мислення "все дозволено".

Треба роз'яснювати сутність, причини, засоби, методи проектування та будівництва сучасних споруд, проводити глибинний аналіз об'єктів сучасної архітектури – від філософії до технології будівництва. На сучасному етапі